

Boekverslag De Vriendschap (Connie Palmen)

Renske van Harssel

© havovwo.nl (jan 2004)

Thema

Het thema van dit boek is hoe een hechte vriendschap ontstaat tussen twee meisjes en hoe die verandert naarmate ze ouder en wijzer worden.

Samenvatting

Deel 1

Kit, een gevoelig meisje van 10, zit op een basisschool in het zuiden van Nederland. Op een dag leert ze Ara kennen. Ze bewondert Ara al meteen. Ze worden vriendinnen, hoewel ze totaal verschillend zijn. Kit is erg taalbehendig, Ara is woordblind. Kit is klein en iel, Ara is groot en dik. Iedereen vind Ara vreemd, maar voor Kit is ze haar grote voorbeeld. Kit vertelt in dit deel over haar jeugd en over belevenissen met Ara.

Deel 2

Kit wordt voor het eerst ongesteld en ze vindt het vreselijk. Ook krijgt Kit voor het eerst een relatie, met Matthias. Ze heeft er moeite mee als hij haar aanraakt. Alleen Ara mag dat. Als Kit 18 is blijft haar menstruatie weg, pas een jaar later gaat ze naar het ziekenhuis. Ze wordt daar door middel van een eendenbek ontmaagd. Ze krijgt ook meteen een verwijzing naar de psychiater, waarmee ze moet gaan praten omdat ze een eetprobleem heeft. Volgens hem heeft Kit er moeite mee als vrouw begeerd te worden. Dan wordt Kit voor het eerst dronken en zoekt ze voortaan in drank haar uitweg.

Deel 3

Kit studeert in Amsterdam af in filosofie. Ze heeft 10 jaar een minnaar gehad, maar als hij haar verlaat heeft ze niet eens liefdesverdriet. Ze drinkt teveel en is ongelukkig. De vriendschap met Ara is nog steeds heel belangrijk, maar ze wonen niet meer zo dicht bij elkaar. Ara krijgt een relatie met Bing, een chinees. Ook Kit krijgt een relatie, met Thomas. Ze is voor het eerst echt verliefd. Thomas lijkt erg op Ara. Als Kit na te lang in de zon liggen verbrandt en Ara haar daarna verzorgt, beseft ze veel en maakt ze het uit met Thomas die voor zijn werk naar Amerika moet.

Aan het eind van het boek schrijft Kit een brief naar Ara, waarin ze haar gedachten kenbaar maakt. Kit wordt een stuk zelfstandiger en kijkt anders en kritischer naar de verhouding tussen Ara en haar. Ze wil niet meer dat Ara zoveel macht over haar heeft. Als Ara Kit niet verlaat, zal Kit Ara ook niet verlaten.

Boekverslag De Vriendschap (Connie Palmen)

Renske van Harssel

© havovwo.nl (jan 2004)

Hoofdpersonen

Kit (Catherina) Buts

Kit is een iel, klein meisje. In het begin van het verhaal is ze tien jaar. Ze heeft blond haar en groene ogen. Kit heeft een heel goed gevoel voor taal. Ze denkt veel na over belangrijke dingen in het leven. Voorbeelden hiervan zijn geluk, dood en liefde. Opmerkelijk is dat ze zich verantwoordelijk voelt voor de gevoelens van anderen. Als anderen ongelukkig zijn, denkt ze vaak dat het door haar komt en dat ze aardiger had moeten zijn.

Kit heeft drie broertjes. Haar vader en moeder zijn twee bescheiden en hardwerkende mensen. Ze ziet Ara als haar grote voorbeeld en is erg afhankelijk van haar.

Kit heeft een hekel aan de middelbare school. Ara is de enige die haar mag aanraken en ze heeft dus ook geen vriendjes. Als ze dan toch een vriendje krijgt, gaat het snel uit. Ze is in die tijd erg onzeker en ze weet niet wat ze met haar leven aan moet. Hierdoor raakt ze verslaafd aan alcohol.

In het derde deel van het boek krijgt ze voor het eerst een serieuze relatie met een man die Thomas heet. Ze houdt van hem, maar niet op de manier waarop ze van Ara houdt. Kit begint nu ook door te krijgen dat ze erg afhankelijk is geweest van Ara en dat ze eigenlijk helemaal geen mening voor zichzelf heeft.

Ara (Barbara) Callenbach

Ara is in het begin van het verhaal 12 jaar oud. Ze is dik en groot. Ara heeft lang, ravenzwart haar en lichtgrijze ogen. Ara is woordblind en praat niet veel met andere mensen. Ara houdt erg veel van dieren en de natuur. Nog meer dan dat ze van mensen houdt. Ze is verslaafd aan eten. Ze komt uit een architectengezin, dat heel apart en rijk is. Ze is af en toe een best nors en vervelend persoon. Als Ara ongeveer 18 is, probeert ze jongens te versieren. Dat vindt Kit heel vervelend. Ara krijgt op een gegeven moment een vaste vriend, genaamd Bing. Ze gaan al snel samenwonen.

Ara heeft eigenlijk altijd een beetje de baas gespeeld (soms onbewust) over Kit, maar ondanks alles zijn ze toch de beste vriendinnen.

Sleutelpassages

'Ik wil dit niet,' zei ze. 'Ik wil niet dat die dingen over mij ergens opgeschreven staan.'

'Waarom niet?' vroeg ik verbaasd.

Eerst zei ze dat ze dat een onprettig idee vond, hoe dan ook. Ik sputterde tegen en zei dat het schrift een geheim was en dat ik het nooit aan iemand anders liet zien en dat ze me alles moest vertellen, want anders kon ik haar niet helemaal invullen.

'Ik vertrouw je niet,' zei ze toen.

(deel 1, hoofdstuk 5, blz.76)

Boekverslag De Vriendschap (Connie Palmen)

Renske van Harssel

© havovwo.nl (jan 2004)

Het boek gaat over een vriendschap tussen twee meisje in het begin van het verhaal en twee vrouwen op het einde van het verhaal.

Het is een belangrijke passage, omdat Ara tegen Kit zegt dat ze haar niet vertrouwt. De vriendschap is dan nog redelijk pril, dus het is niet gek dat de een de ander nog niet helemaal vertrouwt.

De passage is veelzeggend, omdat ik eruit haal dat Kit zich meer hecht aan Ara, dan Ara zich hecht aan Kit. Dit komt niet alleen door deze scène, ook voorafgaande scènes spelen een rol. Ik zie dit meer als een soort bevestiging. Heel veelzeggend dus, ook voor het verdere verloop van het verhaal.

“Drie dagen liet ik niks van mij horen, een record. Mijn schrift raakte boordevol vloeken en verwijten.

In een rustigere stemming zette ik mijn grieven genummerd op een rijtje, zodat ik haar voor eens en voor altijd duidelijk zou kunnen maken wat mij dwars zat, als ik haar weer zag. Ik kwam tot zeventien.

Zij belde op de ochtend van de vierde dag. Of ik die avond kwam eten. Ik stemde toe, probeerde zo kortaf mogelijk te klinken, hoorde haar grinniken om die halfslachtige poging en gooide wit van woede de hoorn op de haak, zonder afscheid te nemen.”

(deel 2, hoofdstuk 7, blz.208)

De 21ste verjaardag van Kit was de aanleiding tot de felste ruzie die Kit en Ara ooit gehad hebben. Kit had haar vrienden uitgenodigd en Ara dus ook, maar Ara kwam niet. Ze had die avond opgebeld en gezegd dat ze ziek was. Kit werd heel boos en verweet Ara dat ze haar voortdurend treitert en behandelt als een hond die je af moet richten.

Later heeft Kit spijt van deze ruzie, maar ze beslist wel om in de stad te gaan studeren. Zo ver mogelijk van haar geboortedorp.

Opbouw

De vriendschap heet een hele herkenbare opbouw. Het boek is namelijk verdeeld in 3 delen. Het eerste deel heet Dingen en Woorden. Het tweede deel heet Eten en Drinken. Het derde deel heet Werk en Liefde.

De 3 delen zijn ook weer onderverdeeld. Ze zijn onderverdeeld in hoofdstukken die geen titel hebben, maar alleen een nummer. Het eerste deel bestaat uit 8 hoofdstukken; 113 bladzijden. Het tweede deel bestaat uit 7 hoofdstukken; 94 bladzijden. Het derde deel bestaat ook uit 7 hoofdstukken en 88 bladzijden. In totaal zijn er dus 22 hoofdstukken

Eindoordeel

Het onderwerp

Ik vind het een heel leuk onderwerp. Vriendschap is een onderwerp waar iedereen dagelijks mee te maken heeft. Ik vind het verrassend neergezet door de schrijfster. Ze heeft twee personen uitgekozen die ontzetten veel van elkaar verschillen. Daardoor blijft er spanning in

Boekverslag De Vriendschap (Connie Palmen)

Renske van Harssel

© havovwo.nl (jan 2004)

---

zitten. Je vraagt je af wanneer het mis gaat, wanneer ze nu eindelijk eens een keer ruzie krijgen. Het onderwerp werd absoluut niet oppervlakkig behandeld. Het ging soms heel diep en werd soms heel filosofisch verteld. Het onderwerp vriendschap komt vrij veel voor in andere boeken, maar ook in films. Alleen dan op een andere manier. In dit boek gaat het echt alleen maar over de vriendschap tussen Ara en Kit. Vaak zie je dat het een ‘onderdeel’ is van een boek of film.

De gebeurtenissen

Ik vind het moeilijk om te zeggen wat het belangrijkste was in dit boek. De gebeurtenissen of de gevoelens en de gedachten van de personen. Ik denk doordat ze op een bepaalde manier dachten en voelden er gebeurtenissen ontstonden.

Voor Kit zijn haar gedachten erg belangrijk. Ze heeft een schriftje waar ze bijna dagelijks in schrijft over liefde, dood en ook over vriendschap.

De gebeurtenissen waren absoluut niet saai, als er dan een keer een hoofdstuk bij zat dat saai was, werd het op zo’n manier verteld, dat het nog leuk was om te lezen.

Er vonden geen schokkende gebeurtenissen plaats. Alles liep in een rustig tempo in elkaar over.

Bij de afloop had ik zoiets van, waarom heb je die brief niet eerder geschreven. Maar als ze dat wel eerder had gedaan, dan was het boek veel dunner geweest en nu wist je niet echt hoe het af ging lopen.

Het taalgebruik

Het taalgebruik was niet echt moeilijk. Er waren wel zinnen die ik twee keer heb moeten lezen voordat ik ze snapte, maar dat heb ik in ieder boek wel. Het boek is in het algemeen op een best filosofische manier geschreven, wat ik heel leuk vind. Echt veel dialogen komen er niet in voor. Het grootste gedeelte van het verhaal was Kit de verteller.

Het boek begint met een heel mooi en toepasselijk gedicht, wat ook het motto is van het boek:

*Soep op het vuur
is
als
een goede vriend in huis
extra lekkere soep
is
als nieuwe familie*

*Ischa Meijer
1943-1995*

Ischa Meijer was de echtgenoot van Connie Palmen. Hij overleed plotseling toen De Vriendschap net geschreven was.